

Red: ROSALES
 Porodica: Rosaceae
 Potporodica: Maloideae
 Rod: Malus Mill.
 Vrsta: *Malus domestica* Borkh.
 (= *M. pumila* var.
domestica (Borkh.)
 (C. K. Schneider) – jabuka

Morfološka obilježja

Listopadno, do 15 m visoko drvo umjereno visokog debla te razgranjene i široke krošnje, koja je kišobranasta, piramidna, vretenasta ili kotlasta. Kora debla je oko 5 mm debela, tamnosiva, ispucala u tanke ljuske, a kora mladih grančica je sivosmeđa s brojnim lenticelama. Listovi imaju kratke, dlakave peteljke, izmjenično su poredani, cjeloviti, 4–13 cm dugi i 3–7 cm široki, eliptični ili okruglasto eliptični, pri bazi okruglasti ili srčoliki, a na vrhu kratko šiljasti. Na licu su obrasli rijetkim, a na naličju gustim dlakama.

Cvjetovi su na fino dlakavim cvjetnim stapkama, vrlo su lijepi i skupljeni u gronju. Pravilni su, dvospolni, pentamerni s dvostrukim ocvijećem. Čaška se sastoji od 5 lancetastih zelenih, manje ili više pustenastih lapova, a vjenčić od 5 obrnuto jajolikih ili okruglastih latica, pri bazi s kratkim klincem. Laticice su duže od lapova, bijele, a izvana crvenkaste. Plodnica je izgrađena od 3–5 plodnih listića i srasla je s cvjetištem. Vratovi tučaka su u donjem dijelu međusobno srasli. Prašnika ima 15–50, antere su žute. Plod je jabuka (*pomum*), mesnata i sočna, okruglog oblika ili manje-više sploštena, zelena, žutozeleno, žutocrvena ili crvena, s ostatkom čaške na vrhu. Vanjski jestivi dio ploda (*perikarpoid*) bijele je do žućkaste boje, sočan, kiselkast ili slatkast. Sjemenke su duguljaste, oko 7 mm duge, na vrhu sužene, smeđe do crvenosmeđe.

Namjena

U nas se uzgajaju brojne sorte jabuka radi sočnih i ukusnih plodova. Razmnožavaju se vegetativno (sorte), i to cijepljenjem, ili generativno za proizvodnju podloga i za selekcijske svrhe. Prema veličini stabala razlikujemo različite načine sadnje; rijetki (sadi se 500 stabala/ha), srednje gusti (500–1 200 stabala/ha), gusti (1 200–3 000 stabala/ha) i vrlo gusti (3 000–12 000 stabala/ha), a prema rasporedu sadnje poznati su jednoredni i višeredni (u trake) nasadi. Razmak sadnje je 5–8 x 4–6 m, 4–5 x 3–4 m, 3,5–4 x 1–2 m, 3,5–4 x 1–1,5 m. Najpovoljnije je jabuke saditi u jesen.

Red: ROSALES
 Porodica: Rosaceae
 Potporodica: Maloideae
 Rod: Pyrus L.
 Vrsta: *Pyrus communis* L. – kruška

Morfološka obilježja

Listopadno, do 20 m visoko drvo srednje visokog debla. Kora debla je sivkastosmeđa. Krošnja je piramidna. Grane su uglavnom debele, smeđe i sjajne kore. Korijen kruške je vretenast i slabo razgranjen. Listovi su izmjenično poredani, cjeloviti ili nježno pilasti, mladi su pustenasti, a stari glatki i sjajni.

Cvjetovi rastu na dužim ili kraćim peteljcima, pravilni su, dvospolni, pentamerni. Rastu u gronjama dvogodišnjih grančica. Ocvijeće je dvostruko, sastoji se od čaške i vjenčića. Čaška je izgrađena od 5 lancetastih, na vrhu šiljastih, 6–8 mm dugih i 3–4 mm širokih lapova, a vjenčić se sastoji od 5 bijelih, samo iznimno ružičastih latica. Laticice su manje-više okruglaste, 12–14 mm duge, 10–12 mm široke. Tučak je izgrađen od 2–5 plodnih listića. Plodnica je srasla s cvjetištem, u svakoj su pregradi po 2 sjemenka zametka. Vratovi tučaka (2–5) su slobodni. Prašnika ima 15–30, antere su žute ili crvene. Plod je pomum, 5–6 cm, rjeđe do 16 cm dug i 4–12 cm širok, kruškast, okrugloga ili sploštenog oblika, mesnat i sočan. Jestivi dio ploda (*perikarpoid*) je bijele do žućkaste boje, sa sklerenhimskim zrcima i slatkast. Sjemenke su ovalne, malo sploštene, od 0,5–0,7 mm duge, tamnosmeđe do crvenosmeđe.

Namjena

Kruška se uzgaja (mnoge sorte i hibridi) kao voćarska vrsta radi vrlo ukusnih, slatkih i sočnih plodova koji se često preraduju (sok, suše). Razmnožavaju se generativno za dobivanje podloga, a vegetativno – cijepljenjem, za uzgoj sorti. Sadnice kruške sade se na razmak 4–6 x 3–5 m, 3,5 x 1–2 m, ovisno o sorti i načinu uzgoja.

